

Zaklada za poticanje
partnerstva i razvoja civilnog društva

Informacijski centar Europe Direct Pula - Pola

Javne politike

Javne politike

uključuju odlučivanje o našim zajedničkim interesima. Njima se utječe na rješavanje kolektivnih problema - onih problema koje kao zajednica dijelimo i onih koje samo zajednički možemo riješiti. **Javna politika je akcija** kojom vlade na različitim razinama odgovaraju na određene javne potrebe kako bi podupirale napredak zajednice i/ili određenih skupina na svom prostoru.

Javne politike možemo definirati kao namjerno djelovanje institucija vlasti, koje mijenjaju društvo i ekonomiju i utječu na njih.

Dakle, politika je usmjerena na postizanje ciljeva za dobrobit zajednice, gdje vlast pokušava donositi najbolje moguće odluke za ostvarenje kolektivnih potreba, birajući između više mogućih smjerova djelovanja.

Nijedna vlada nema dovoljno resursa (vremena, novaca i ljudi) da bi se mogla baviti svim mogućim problemima. Stoga javne politike pretpostavljaju određivanje prioriteta zajednice.

Dva temeljna elementa javnih politika su ciljevi i instrumenti - što vlast treba ostvariti i kako to ostvaruje. Ali isto tako, važna sastavnica definicije javnih politika jest tko je odgovoran za njihovo donošenje i tko o njima odlučuje.

Javne politike mogu se odrediti kao sve ono što vlast odluči učiniti ili ne učiniti.

Kada se govori o javnim politikama ne govori se o politici općenito, već o politici koja se odnosi na pojedino područje djelovanja (npr. Javna politika obrazovanja) ili pojedinu skupinu ljudi (npr. javna politika za mlade).

Kakvih javnih politika sve ima?

- Javne politike formirane prema sadržaju, odnosno prema području koje se regulira i djelatnosti kojom se upravlja u npr. obrazovna, prometna i energetska politika ili politika zaštite okoliša
- Javne politike koje se formiraju prema ciljnim skupinama, odnosno prema identitetu posebnih društvenih skupina, primjerice prema djeci, obitelji, starijim osobama ili osobama s invaliditetom
- Javne politike prema razini vlasti: općinske, regionalne, urbane, ruralne, nacionalne, državne, ili europske.

Postoji tridesetak temeljnih javnih politika. U popisu konvencionalnih nacionalnih javnih politika nema mnogo javnih politika koje su određene prema ciljnim skupinama.

Javna politika je kontinuirani proces u čijem oblikovanju, provedbi, praćenju i poboljšavanju sudjeluju sve društvene snage - predstavnici javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Temeljne nacionalne javne politike

• KLASIČNI DRŽAVNI RESORI

1. Politika zaštite temeljnih ljudskih prava
 2. Vanjska politika
 3. Obrambena politika
 4. Politika javnog reda i mira / unutarnje sigurnosti (Sigurnosna politika)
 5. Sudska politika
 6. Kaznena politika (Kazneno-pravosudna politika)
 7. Migracijska politika
- ### • EKONOMSKE POLITIKE
8. Makroekonomska politika
 9. Porezna politika (Fiskalna (proračunska) politika / Monetarna politika)
 10. Industrijska politika
 11. Politika konkurentnosti
 12. Investicijska politika
 13. Politika regulacije poslovanja
 14. Politika regulacije finansijskih tržišta

15. Politika zapošljavanja
 16. Regionalna politika
- ### • SOCIJALNE POLITIKE
17. Zdravstvena politika
 18. Politika socijalne skrbi i socijalne pomoći
 19. Mirovinska politika
 20. Obrazovna politika
 21. Stambena politika
 22. Politika urbanizacije i prostornog uređenja (Stambena politika i urbano planiranje)
 23. Politika prema ženama
 24. Politika prema manjinama
 25. Obiteljska politika
- ### • POSEBNE SEKTORSKE POLITIKE
26. Poljoprivredna politika
 27. Energetska politika
 28. Prometno-infrastrukturalna politika

29. Komunikacijsko-informacijska politika (Komunikacijska politika)
 30. Politika razvoja informacijskog društva
 31. Medijska politika
 32. Vodna politika
 33. Politika zaštite okoliša
 34. Politika istraživanja i razvoja
 35. Politika tehnološkog razvoja (Znanstvena politika)
- ### • OSTALE POLITIKE
36. Kulturna politika
 37. Sportska politika
 38. Religijska politika

Izvori: Adolino i Blake (2001), Compston (2005), Dye (1987), Heidenheimer (1986), Peters i Pierre (2006), Puljiz (2008).

Tko kreira javnu politiku?

Akteri javnih politika su pojedinci, skupine (formalne ili neformalne) ili organizacije koje na temelju svojih formalnih nadležnosti, ali i interesa i vrijednosti, sudjeluju u procesu stvaranja javnih politika, odnosno utječu na oblikovanje i implementaciju rješenja javnih problema.

Za donošenje i provedbu javnih politika uloga izvršne vlasti, odnosno **Vlade**, koja je najvažniji akter u njihovom kreiranju je izrazito velika. Pritom su, osim članova i tijela vlade, iznimno važna i sva tijela državne uprave podređena vladi, posebice središnja tijela - ministarstva. Ključno je kako vlada upravlja ili „stavlja u pogon“ državni aparat, jer su javna i državna uprava karika koja spaja političku odluku dužnosnika i učinke javnih politika na građane.

1. **Akteri iz vlasti:** vlada (predsjednik, potpredsjednik i ministri), uključuje niz ministarstava, kabineta, ureda, koordinacija, odbora i povjerenstava. Ministarstva se, nadalje, sastoje od podjedinica poput uprava, sektora i odjela, mnogo drugih aktera u hijerarhiji vlasti, ponajprije parlament i njegovi odbori, ali i predsjednik države, pravobranitelji, sudovi te velik broj jedinica lokalne samouprave i uprave, tijela središnje državne uprave (državni uredi, državne upravne organizacije) i ostala tijela javnog sektora (različite agencije, zavodi, instituti, inspektorati, centri, fondovi, ustanove itd.).
2. **Akteri izvan vlasti:** mediji, ekonomski akteri (tvrtke, poslovni lobiji, strukovna udruženja), akteri civilnog društva (sindikati, nevladine udruge, društveni pokreti i građanske inicijative), istraživačke organizacije i sveučilišta, izvan parlamentarne stranke, međunarodni vladini i nevladini akteri, građani i javnosti jer u većoj ili manjoj mjeri utječu na shvaćanja o tome što su javni problemi, koji su javni problemi najvažniji, koja su rješenja u određenom trenutku moguća, dobra i legitimna te što su stvarni rezultati neke politike.

Kako se kreira javna politika?

Instrumenti javnih politika različiti su oblici djelovanja koji stoje vlasti na raspolaganju za provedbu javnih politika: javne financije, pravne ovlasti, organizacija i informacije

Izrada javne politike ima 5 koraka:

1. Definiranje problema - analiza iz koje se objašnjava potreba djelovanja i definiranje ciljeva javne politike
2. Formulacija li kreiranje rješenja - razmatranje više opcija, procjenjuje se njihov mogući učinak i odabire se najprikladnije rješenje sa instrumentima i mjerama za provedbu obrazloženje za optimalnu opciju
3. Legitimacija političke odluke - potvrđivanje odabranog rješenja donošenjem političke odluke i objavom sadržaja i ciljeva javne politike
4. Provedba rješenja - plan primjene koji je konkretan (što, tko, kako, kada) a uključuje i administraciju i koordinaciju provedbe, te praćenje kvalitete provedbe.
5. Vrednovanja ili evaulacija - vrednuju se rezultati primjene politike i formiraju prijedlozi za daljnje djelovanje, odnosno odlučuje se da li će daljnja provedba politike biti okončana, nastavljena kroz duže vremensko razdoblje ili nastavljena uz izmjene instrumenata.

Proces je opisan kao kružni proces zato što se vrednovanje rezultata i učinaka politike prelijeva u fazu prepoznavanja problema gdje se odlučuje o promjeni sadržaja javne politike ili se identificira novi problem koji u prvom ciklusu nije bio uočen ili nije postojao.

Zagovaranje javne politike

Danas podaci i argumentacija postaju sve važniji u zagovaranju javne politike. Utemeljenost argumentima i interpretacijom podataka prikupljenih prilikom izrade javne politike važno je nadograditi dobrom komunikacijom o svemu tome. Stoga je vrlo važno promišljeno i učinkovito kreirati i strategiju zagovaranja pojedine javne politike.

Način uključivanja u zagovaračke aktivnosti ovisi o ciljevi-

ma i vrijednostima te djelatnostima za koje se organizacija opredijelila. Djelovanje ovisi i o kapacitetima same organizacije jer mnoge nemaju niti ljudske, niti vremenske ili financijske kapacitete.

Često se manje organizacije okupljaju u mreže, saveze ili koalicije koje predvodi nekoliko jačih organizacija te im daju podršku i legitimitet.

Što javna politika treba sadržavati?

1. ciljeve
2. instrumente
3. ciljnu populaciju
4. implementacijsku strukturu

Uloga organizacija civilnog društva u kreiranju javnih politika

Civilni sektor prepoznat je od strane Europske unije kao jedan od stupova društva stoga su sve češća nastojanja da ga se uključi u proces kreiranja politika. U izradi javnih politika trebalo bi sudjelovati u svim fazama, na različite načine: od upozoravanja na probleme, podizanjem važnosti (osvještavanjem šire javnosti), te promovirajući neke javnopolitičke ciljeve i/ili zagovaranjem

Danas civilno-društveni akteri sve češće postaju partneri vlasti u izboru rješenja problema, osiguravajući specifične informacije i znanje, ili čak i specijalizirane analize. Također, njihovi su predstavnici često članovi radnih skupina i raznih savjetodavnih vijeća koje igraju veliku ulogu u formulaciji. Pri provedbi, organizacije civilnog društva paralelno s javnom upravom mogu pružati razne vrste usluga te tako pomoći u provedbi javne politike. No, isto tako, vrlo je važna i uloga praćenja provedbe javne politike, odnosno njihova uloga u evaluaciji provedbe javne politike.

Prilikom praćenja provedbe nužno je voditi računa o ciljanoj skupini ili populaciji politike, odnosno grupi građana na koju je provedba politike usmjerena i na čiji društveni položaj ta politika može utjecati. Ciljana skupina je značajna jer karakteristike grupe često utječu na odabir instrumenata i način provedbe javnih politika. Primjerice ciljana skupina politike prema mladima su mladi građani Hrvatske u dobi od 15 do 29 godina, a ciljana skupina politike zaštite okoliša svi građani Hrvatske.

Prednost kod uključivanja organizacija civilnoga društva je u tome što te organizacije mogu voditi računa o pasivnim ciljnim skupinama prilikom osmišljavanja kriterija procjene kvalitete provedbe, posebno ako se radi o skupinama građana prema kojima politika nije inicijalno usmjerena, ali na njihov status ima nepredviđen utjecaj. U svim politikama i fazama izrade javne politike posebna pažnja treba se dati poštivanju temeljnih ljudskih prava i sloboda. Na takav način potiče se i doprinosi sudjelovanju civilnog društva u donošenju relevantnih odluka.

Izvještaj iz sjene

U okviru mnogih međunarodnih ugovora vlade su dužne redovito izvještavati o tijeku provedbe određenih politika ili međunarodnih ugovora.

Izvještaj iz sjene je odgovor ili reakcija na Vladin izvještaj o pojedinoj temi. Izvještaj iz sjene pripremaju nevladine organizacije koje imaju odgovarajuće stručno znanje i iskustvo u području s kojim se bave.

Info point za udruge

Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva je neprofitna organizacija koja pruža podršku i potiče razvoj civilnog sektora. Info point za udruge nastao je u potrebi da Zaklada svojim djelovanjem pomaže u osnaživanju udruga koje u suradnji s javnim i poslovnim sektorom doprinose razvoju lokalnih zajednica. Zaklada kroz **Info point za udruge** organizira besplatna predavanja i radionice za predstavnike

Kontakt:

ZAKLADA ZA POTICANJE PARTNERSTVA I RAZVOJA CIVILNOG DRUŠTVA

Riva 8, 52100 Pula, Hrvatska

udruga na različite teme, redovno informira sve zainteresirane kroz web stranicu, društvene mreže, newsletter te pruža besplatno sa-vjetovanje za sve koje zanima osnivanje ili vođenje udruge. Od 2018. godine, Zaklada provodi i mentorski program za udruge koji je ciljano osmišljen da pomogne vrlo konkretno pojedinoj udruzi, od sređivanja dokumentacije, akata do različitih edukacija.

Tel.: +385 (0)52 212-938

E-mail: zaklada@civilnodrustvo-istra.hr

Web: www.civilnodrustvo-istra.hr

Facebook: Zakladalstra

Informacijski centar EDIC Pula - Pola

Tko smo mi?

Informacijski centar Europe Direct Pula-Pola prilika je Grada Pule-Pola, koju je u partnerstvu s Istarskom županijom, Istarskom razvojnom agencijom d.o.o. i Zakladom za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva, iskoristio kandidirajući projekt prema Predstavništvu Europske komisije u RH. EDIC Pula-Pola dio je europske mreže informacijskih centara Europe Direct (EDIC), osnovane u svrhu informiranja europskih građana i promicanja građanskog sudjelovanja na lokalnoj i regionalnoj razini. EDIC Pula-Pola vaša je lokalna točka za EU pitanja.

Što radimo za vas?

Informiramo vas o vašim pravima i mogućnostima unutar EU, prioritetima Europske unije, zakonodavstvu, politikama, programima i mogućnostima EU financiranja. Nudimo informativne materijale o EU: brošure, letke, postere, kao i mogućnost online pretraživanja sadržaja povezanih s EU.

Organiziramo...

Organiziramo obilježavanje važnih datuma i događanja za EU na lokalnoj razini.

Organiziramo predavanja, radionice i debate.

Koja je naša misija?

Približiti EU građanima.

Olakšati dostupnost i širenje informacija o EU.

Kontakt i radno vrijeme:

Rad ureda odvija se od ponedjeljka do petka od 9 do 13 sati, a lociran je na adresi Giardini 2, Pula.

Tel.: +385 52 555 935, +385 52 555 937

Fax.: +385 52 555 936

E-mail: EDICpulapola@pula.hr

Web: <http://edic.pulapola.eu/hr/>

Facebook: EDICPulaPola

Twitter: EDIC_PulaPola

